

Examenului de bacalaureat național 2015

Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Clasa a XII-a

Simulare

**Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;
Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)**

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă fracțiuni de punct. Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total obținut pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

a. A cím és a szövegegész viszonyának értelmezése **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: A költemény címe tájleírást sugall, ugyanakkor utal a vershelyzetre, vagyis a lírai én a festő perspektívájából szemléli a magyar tájat, konkrétan a Tisza vidékét. A cím objektív, személytelen leírást sejtet, s a lírai én csak a vers utolsó sorában, a grafikailag is elkülönített zárójeles részben jelenik meg, mégpedig mint külső szemlélő, aki az általánosítás eszközeivel élve (határozatlan névelő, metonímia, konkrét főnév mellett elvont melléknév) mégis besorolja magát az ábrázolt világba. Így a tájleírás mégsem érzelemmentes, hiszen sejteti a beszélő tájhoz való viszonyát, s a „magyar” jelző négyszeri ismétlése nyomatékosítja a lírai én identitásvállalását.

b. A vizuális és auditív elemek szerepének értelmezése **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett

Lehetséges válasz: Minden látványelem, illetve hanghatás lelkiállapotot, hangulatot, életrészletet sugall. A „bús víz holt ága mellett” komoran guggoló „szürke fűzfák”, melyek „távolba néznek” mozdulatlanságot fejeznek ki, illetve a pusztulás hangulatát sugallják. A színek mélabús, elégikus hangulatot árasztanak: a tehének „fakó sárgák”, a festő „a szürke fákra vérző aranyat ken”. Az auditív képek, mint például a rikácsoló, rekedt hang diszharmóniát, nyugtalanságot árasztanak.

c. A költemény impresszionista sajátosságainak kiemelése **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: A költemény napszakváltakozást örökít meg, az alkonyat pillanatát ragadja meg. A pillanathoz kötődő vizuális és akusztikai benyomások uralják a verset. A leírásra színgazdagság jellemző (sárga, szürke, viola). A hangzó eszközök (ritmus, rím, alliteráció, hangszimbolika) hozzájárulnak a szavak hangulati töltetének fokozásához. Jellemző a versre a jelzőgazdagságban megnyilvánuló érzetkultusz: „lompos alkonyat”, „bús víz”, „puszta távol”, „merengő festő”, „szürke fákra”, „vérző aranyat” stb. A költeményre nagyfokú zeneiség jellemző:

Probă scrisă la limba și literatura maghiară maternă

Simulare

Barem de evaluare și de notare

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică; Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

verselése időmértékes, jambusi 10-es sorokból építkezik, rímképlete ABBA, CDDC, EEF, GGF, gyakoriak az alliterációk (pl. „rikácsolón, rekedten”, festő fest”), illetve az ismétlések (pl. „ragyog, ragyog”, „szürke fűzfák”, „szürke fákra”)

d. A poétikai eszközök jelentésképző szerepének értelmezése

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: A megszemélyesítések szomorú hangulatot sugallnak: „A szürke fűzfák egyre komorabban / Guggolnak a bús víz holt ága mellett. / Távolba néznek...” „Az alkonyat, a merengő festő fest” metafora a hozzá csatolt művészi jelző révén még inkább felerősíti az elégikus hangulatot. „A szürke fákra vérző aranyat ken” komplex kép. Ellentét feszíti: szürke fák – arany. A lemenő nap konkrét látványát a vérző jelző telíti többlettartalommal: a fájdalmas reménytelenség hangulatát árasztja a kép. A „ragyog, ragyog a búbánat iszapja” szintén komplex kép, az oximoron egyik tagjának ismétlése nyomatékosít, a jelzős szerkezet a lehúzó és asszimiláló reménytelenség metaforája. A „magyar” jelző négyszeri ismétlése nyomatékosítja a megszólaló identitásvállalását.

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat

5 pont

Helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 3 pont, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.

Helyesírás, nyelvhelyesség

5 pont

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Bármely, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

a. A kommunikációs funkció megnevezése és indoklása

5 pont

Lehetséges válasz: A szövegben információközlő funkció érvényesül: a közlő mondatokból álló szövegben a szerző a munkahelyi e-mailezés negatívumairól és előnyeiről beszél.

b. A munkahelyi e-mailezés negatív kihatásainak megnevezése

5 pont

Lehetséges válasz: sok időt rabol el, csökkenti a munka hatékonyságát, a munkabírást és a koncentrációt, kikapcsolódás helyett is e-mailek fogadásával vagy küldésével töltik idejüket az alkalmazottak.

c. A munkahelyi e-mailezés előnyeinek megnevezése a hagyományos kommunikációval szemben

5 pont

Lehetséges válasz: „Az e-mail küldője egyszerre egy egész csapattal tud információt közölni úgy, hogy nem kell megbeszélést összehívni, és nem akasztja meg a többiek munkáját. Minden kolléga elvileg akkor nézi meg a kapott információt, amikor ráér.”

d. Szövegalkotás

A párbeszéd követelményeinek betartása (kapcsolattartás, szerepváltás, párbeszédjel használata)

5 pont

A témához való igazodás

5 pont

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvhelyesség, helyesírás

5 pont

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

a. a novella műfaji sajátosságai

5 pont

Érvényes, a kor és a választott irodalmi alkotás ismeretén alapuló, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz: rövid terjedelem, zárt cselekmény, egyetlen eseményszál, kevés szereplő, általában változatlan jellemű szereplők, gyakori a csattanós zárlat.

b. a választott alkotás stílusjegyei

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz:

Impresszionista sajátosságok: a pillanatnyiség, hangulatok megragadása, az érzéki benyomások és élmények a szóképekben, a színesztéziákban, jelzők, jelzős szerkezetek halmozása, nominális stílus, a leírások hangsúlyozott szerepe a szövegben stb.

Realista sajátosságok: a valóság megfigyelésén alapuló valószerű, hiteles, összetett, objektív ábrázolás, társadalomkritika, a hétköznapi valóságot bemutató történet, tipikus helyzetek, a szereplők a társadalom valamely osztályának, rétegének tipikus alakjai, elmélyült, hiteles lélekábrázolás, egyszerű, a hétköznapi beszédhez közelálló nyelvhasználat stb.

Naturalista sajátosságok: objektív ábrázolásmód, tudományosság, a visszataszító valóság részletező bemutatása, a szereplőket ösztöneik vezérik, a beszélt nyelv, szleng, zsargon használata a nyelvi jellemzésben stb.

c. a szereplők viszonyrendszere

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz: kapcsolat/kapcsolat hiánya, ellentét, hasonmás stb.

d. a szereplők megteremtésének eljárásai

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz: cselekedtetés, elbeszélői leírás, más szereplők általi jellemzés, beszélgetés, névadás, tipizálás, környezet általi jellemzés stb.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat

5 pont

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, tartalmi és formai jegyek betartása *5 pont*, helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, két-három jellemző tárgyalása *3 pont*, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat *3 pont*, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, kísérlet értekező szöveg alkotására *1 pont*.

Helyesírás, nyelvhelyesség

5 pont